

Regenboogactieplan Stichtse Vecht 2023-2024

Inleiding

In januari 2022 besloot het college van B&W om de gemeente Stichtse Vecht uit te roepen tot Regenbooggemeente. Met dit besluit sprak de gemeente uit dat zij zich actief zou gaan inzetten voor het thema LHBTIQ+. Dit Regenboogactieplan geeft vorm aan Stichtse Vecht als Regenbooggemeente in de jaren 2023 en 2024. Het plan bouwt voort op de aandacht die er reeds is voor het thema LHBTIQ+ binnen de gemeente. Denk bijvoorbeeld aan de gemeentelijke websitepagina over het thema en het hijsen van de Regenboogvlag op IDAHOBIT (17 mei) en Coming Out Day (11 oktober).

Wanneer het einde van 2024 is bereikt, stellen we een nieuw actieplan op voor de jaren daarna. Het werken aan het thema LHBTIQ+ is tenslotte nooit 'af', net als het werken aan het bredere thema inclusie. Samen met onze partners en betrokken inwoners blijven we bouwen aan een inclusievere samenleving, waarin alle inwoners zich welkom en veilig voelen – ook onze LHBTIQ+ inwoners.

Het thema LHBTIQ+

Definitie

De afkorting 'LHBTIQ+' staat voor lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele personen, transgender personen, intersekse personen en queer personen. De '+' staat voor "alle andere variaties die niet heteroseksueel en/of cisgender¹ zijn en/of geslachtskenmerken hebben die niet binnen de algemeen gangbare definities van 'vrouwelijk' of 'mannelijk' vallen".² Wij hebben bewust gekozen voor de afkorting 'LHBTIQ+' om aan te geven dat wij ons inzetten voor een brede doelgroep. We willen tenslotte dat alle LHBTIQ+ inwoners zich welkom, veilig en gezien voelen in onze gemeente.

Waarom een Regenboogactieplan?

De Lokale Inclusie Agenda

In onze Lokale Inclusie Agenda (LIA) is vastgelegd hoe wij ons inzetten voor het thema inclusie. Hierin geven wij aan dat wij geen doelgroepenbeleid voeren, maar dat wij wel aandacht besteden aan specifieke doelgroepen indien dit nodig is. Verschillende bevindingen over de LHBTIQ+ gemeenschap tonen aan dat specifieke aandacht voor het thema LHBTIQ+ gegrond is. Zo staat in de LHBT-monitor 2022 (Sociaal en Cultureel Planbureau) bijvoorbeeld dat LHB'ers vaker slachtoffer zijn van geweldsdelicten, respectloos gedrag en cyberpesten dan heteroseksuele personen.³ Gevoelens van onveiligheid zijn bijvoorbeeld ook sterker aanwezig onder LHB'ers dan onder heteroseksuele personen.

Ook onderstreept bestaand onderzoek het belang van aandacht voor specifieke groepen in de bredere LHBTIQ+ doelgroep. Volgens de LHBT-monitor 2022 hebben transgender personen bijvoorbeeld een precare sociaaleconomische positie. Ook zijn de opvattingen over transgender personen negatiever dan die over LHB'ers. Een ander voorbeeld zijn LHB-jongeren. Deze jongeren hebben vaker te maken met gevoelens van suïcide en ongelukkigheid dan heteroseksuele jongeren.

Zulke bevindingen benadrukken ook het belang van aandacht voor *intersectionaliteit*. Dit houdt in dat we aandacht hebben voor hoe verschillende delen van iemands identiteit (denk bijvoorbeeld aan gender, seksuele oriëntatie, leeftijd, culturele achtergrond en religie) elkaar doorkruisen en zo invloed hebben op iemands positie in de maatschappij. Zo kan de positie van een LHBTIQ+ jongere bijvoorbeeld verschillen van die van een LHBTIQ+ oudere.

¹ Cisgender personen zijn mensen die zich identificeren met het geslacht dat hen bij de geboorte is toegewezen.

² [begrippenlijst - GSA Netwerk GSA Netwerk](#)

³ De LHBT-monitor 2022 (SCP). Zie: <https://www.scp.nl/binaries/scp/documenten/publicaties/2022/07/05/lhbt-monitor-2022/SCP+LHBT+Monitor+2022.pdf>

Coalitieakkoord en IBK Sociaal Domein

Het Regenboogactieplan 2023-2024 draagt bij aan *Opgave 2 'Iedereen doet mee en hoort erbij'* uit het Coalitieakkoord 2022-2026, specifiek aan het werken aan een inclusieve samenleving. Ook draagt het plan bij aan de actielijnen 'Iedereen doet mee' en 'Samen redzaam en verdraagzaam' uit het Integraal Beleidskader Sociaal Domein.

Voorproces

Dit Regenboogactieplan is tot stand gekomen met behulp van de input van een aantal inwoners die persoonlijk betrokken zijn bij het thema LHBTIQ+. Deze inwoners hebben gereageerd op de oproep van de gemeente begin 2022 om mee te denken over het Regenboogactieplan. Ook zijn we in 2022 in gesprek gegaan met een aantal partijen uit de samenleving. Wij spraken bijvoorbeeld de politie, waaronder een agent van Roze in Blauw, over het thema veiligheid in relatie tot LHBTIQ+. Ook spraken we een aantal middelbare schooldocenten over de veiligheid van LHBTIQ+ leerlingen en de inhoudelijke aandacht die er is voor het thema LHBTIQ+ in de lessen.

In de komende jaren gaan wij ook met andere partijen in gesprek met het doel om gezamenlijke inzet voor het thema LHBTIQ+ aan te jagen. Alleen samen kunnen wij Stichtse Vecht maken tot een plek waar iedereen zich welkom, veilig en gezien voelt.

Hoofdthema's en -doelen

De hoofdthema's voor 2023-2024 zijn:

1. Zichtbaarheid
2. Bewustwording
3. Veiligheid
4. Gemeentelijke organisatie

Hieronder volgt een toelichting van de thema's en de bijbehorende doelen.

1. Zichtbaarheid

In de gesprekken met de betrokken inwoners kwam het thema zichtbaarheid naar voren als een belangrijk thema. Bij het werken aan zichtbaarheid kan gedacht worden aan verschillende zaken, bijvoorbeeld aan uitingen in de openbare ruimte en aandacht voor het thema in (de gemeentelijke) communicatie. Hoe wij gaan werken aan de zichtbaarheid van het thema LHBTIQ+ is beschreven onder het onderdeel 'Acties en Ontwikkelpunten'. Het overkoepelende doel met betrekking tot het thema zichtbaarheid is: De algehele zichtbaarheid van het thema LHBTIQ+ neemt toe.

2. Bewustwording

Het creëren van een inclusieve samenleving voor LHBTIQ+'ers vergt een gezamenlijke inspanning van de gemeente en andere partijen in de samenleving. Om samen stappen te kunnen zetten is bewustzijn over het thema LHBTIQ+ en de vraagstukken die spelen rondom dit thema onmisbaar. Daarom zetten wij in de eerste twee jaren voornamelijk in op bewustwording bij verschillende partijen. We gaan met onze partners in gesprek om te peilen welke aandacht er reeds is voor het thema LHBTIQ+ en op welke vlakken deze aandacht mogelijk nog beperkt is of ontbreekt. Indien blijkt dat er nog winst te behalen is op bepaalde vlakken, onderzoeken we of de betreffende partij (verder) met het thema aan de slag wil gaan en bieden we waar mogelijk ondersteuning. Zijn er bijvoorbeeld zorgorganisaties die zich actief willen inzetten voor LHBTIQ+ vriendelijke zorg? Of zijn er scholen die graag meer aandacht willen besteden aan het thema LHBTIQ+ in de lessen? Dit zijn de partners die wij nodig hebben om te bouwen aan een inclusievere samenleving.

Belangrijke aandachtspunten zijn in ieder geval:

- Het creëren van een veilige omgeving voor LHBTIQ+'ers
- Sensitieve omgang met LHBTIQ+'ers door professionals
- Passende ondersteuning en voorzieningen voor LHBTIQ+'ers
- Inhoudelijke aandacht voor het thema LHBTIQ+ (in beleid, lesprogramma's, etc.)

De hoofddoelen voor 2023-2024 op het gebied van bewustwording zijn:

1. We hebben zicht op het bewustzijn over het thema LHBTIQ+ onder onze partners⁴.
2. Partners die aan de slag willen met het bevorderen van het bewustzijn over het thema LHBTIQ+ en/of het werken richting concrete acties gericht op het thema LHBTIQ+ weten ons goed te vinden voor ondersteuning.

3. Veiligheid

Wij willen een gemeente zijn waarin LHBTIQ+ inwoners zich veilig voelen. In algemene zin spelen binnen de LHBTIQ+ gemeenschap verhoogde gevoelens van onveiligheid.⁵ Ook hebben LHBTIQ+'ers te maken met verschillende soorten geweld. Op lokaal niveau is het lastig om zicht te krijgen op hoe (on)veilig LHBTIQ+ inwoners zich voelen en wat zij meemaken. Dit komt mede doordat de meldingsbereidheid bij discriminatie-incidenten laag is. Zo staat in de kamerbrief bij het Actieplan Veiligheid LHBTI (2019) dat een aanzienlijk deel van de LHBTI-gemeenschap drempels ervaart voor het doen van een melding of aangifte. Factoren die hierin een rol zouden spelen zijn het beeld dat melden of aangifte doen geen zin heeft omdat er niets mee gebeurt en het gevoel onheus te worden bejegend door de politie. In de komende jaren spannen wij ons daarom in om de meldingsbereidheid te verhogen, niet alleen onder LHBTIQ+'ers, maar onder iedereen die te maken heeft met discriminatie. Zo hopen wij meer zicht te krijgen op wat er speelt in de gemeente – ook binnen de LHBTIQ+ gemeenschap. Op basis van de verkregen inzichten bepalen we of, en zo ja welke, acties op het gebied van veiligheid wenselijk zijn in de volgende jaren. Voor 2023-2024 zijn onze hoofddoelen met betrekking tot het thema veiligheid als volgt:

1. We verhogen de meldingsbereidheid bij discriminatie-incidenten – ook onder LHBTIQ+'ers.
2. Er is een vaste structuur voor het bespreken van de discriminatiecijfers van het afgelopen jaar met aandacht voor de factor 'seksuele gerichtheid'.
3. We staan in goede verbinding met de politie over de thema's LHBTIQ+ en discriminatie.
4. We zijn op de hoogte van het veiligheidsgevoel van LHBTIQ+ leerlingen.

4. Gemeentelijke Organisatie

Als Regenbooggemeente is het van belang om als gemeentelijke organisatie zelf het goede voorbeeld te geven. Hoewel er reeds aandacht is voor het thema LHBTIQ+ binnen de gemeentelijke organisatie, is er op verschillende vlakken nog winst te behalen. Er staat bijvoorbeeld al veel informatie over het thema LHBTIQ+ op de gemeentelijke website, maar de vindbaarheid hiervan kan worden verbeterd. De acties op het gebied van de gemeentelijke organisatie zijn in lijn met de volgende doelen:

1. Medewerkers met veel klantcontact weten hoe zij op een sensitieve manier met LHBTIQ+ inwoners kunnen omgaan.
2. De gemeente draagt actief bij aan de zichtbaarheid van het thema LHBTIQ+.
3. De informatie over het thema LHBTIQ+ is uitgebreid en goed vindbaar op de gemeentelijke website.
4. LHBTIQ+ medewerkers voelen zich veilig, gezien, gehoord en gewaardeerd in de organisatie.
5. Verschillende gemeentelijke afdelingen werken aan het doel om het goede voorbeeld te geven als gemeentelijke organisatie.

⁴ Onze partners in domeinen zoals Veiligheid; Zorg en Ondersteuning; Onderwijs; en Sport.

⁵ Handreiking LHBTI-Emancipatie (Movisie). Zie: [Handreiking-LHBTI-Feiten-Cijfers-2021.pdf \(movisie.nl\)](#)

Acties en Ontwikkelpunten 2023-2024

In 2023 en 2024 blijven we in gesprek met onze externe partners over het thema LHBTIQ+. Zo krijgen we zicht op wat er speelt, welke aandacht er reeds is voor het thema en welke aandachtspunten en behoeften er zijn met betrekking tot de inzet voor het thema in de komende jaren. Als gemeente hebben we een aanjagende en ondersteunende rol met betrekking tot de inzet van onze partners voor het thema LHBTIQ+. We stimuleren inzet voor het thema LHBTIQ+, denken mee met onze partners en ondersteunen hen waar mogelijk en gewenst ook financieel bij inzet voor het thema. Samen onderzoeken we wat past binnen de lokale context.

Onze partners bepalen echter grotendeels zelf of en hoe zij aan de slag gaan met het thema in de jaren 2023 en 2024. Uiteindelijk is gezamenlijke inzet nodig om Stichtse Vecht tot een veilige en prettige plek te maken voor onze LHBTIQ+ inwoners.

Ook binnen de gemeentelijke organisatie is gezamenlijke inzet een vereiste om stappen te zetten richting het vormen van een goed voorbeeld. Als organisatie hebben we dit jaar samen een aantal activiteiten bepaald voor 2023 en 2024. Bij het bepalen van deze activiteiten streefden we naar een balans tussen voldoende ambitie en haalbaarheid, zowel financieel als qua ambtelijke capaciteit.

In het onderstaande overzicht staan de acties en ontwikkelpunten voor 2023 en 2024. De punten die staan onder 'Acties' worden met zekerheid uitgevoerd. De punten die staan onder 'Ontwikkelpunten' zijn punten die nader onderzoek en/of afstemming vereisen.

1. Zichtbaarheid

Acties

- We hijsen jaarlijks de Regenboogvlag op 17 mei (IDAHOBIT) en 11 oktober (Coming Out Day). Hier wijden we communicatie-acties aan.
- We besteden jaarlijks aandacht aan de viering van Paarse vrijdag op scholen.
- We controleren de informatie over het thema LHBTIQ+ op de websitepagina jaarlijks en werken deze waar nodig bij.

Ontwikkelpunten

- We bevorderen de vindbaarheid van de LHBTIQ+ websitepagina's.
- We zoeken naar passende manieren om de zichtbaarheid van het thema LHBTIQ+ gedurende het jaar te vergroten naast de vaste communicatie-acties rondom IDAHOBIT, Coming Out Day en Paarse Vrijdag.

2. Bewustwording

Acties

- We gaan in gesprek met onze partners over de aandacht die zij hebben voor het thema LHBTIQ+. Indien inzet op bewustwording gewenst is, bieden wij waar mogelijk ondersteuning aan. Denk bijvoorbeeld aan een training of bewustwordingssessie voor medewerkers.
- We delen relevante informatie over het thema LHBTIQ+ met onze partners. Denk bijvoorbeeld aan handreikingen over het thema LHBTIQ+ of relevante trainingen en bijeenkomsten.

Ontwikkelpunten

- We zoeken waar mogelijk en gewenst manieren om partijen te ondersteunen bij het overgaan van bewustwording naar concrete acties gericht op het thema LHBTIQ+.

3. Veiligheid

Acties

- We onderhouden contact met de politie over de doelgroep LHBTIQ+ en wisselen relevante informatie uit.
- We onderhouden contact met scholen om zicht te houden op het veiligheidsgevoel van LHBTIQ+ leerlingen en ondersteunen waar gewenst en nodig bij het bevorderen hiervan.
- We communiceren over het belang van melden van ervaren discriminatie. Hierbij hebben we ook aandacht voor het thema LHBTIQ+.
- We bespreken de discriminatiecijfers jaarlijks in een PHO Zorg en Veiligheid. Hierin hebben we aandacht voor de factor 'seksuele gerichtheid'. Zo houden we zicht op wat er speelt.

Ontwikkelpunten

- Indien er aanzienlijke signalen van onveiligheid binnenkomen, zoeken we naar een passende manier om deze aan te pakken.

4. Gemeentelijke Organisatie

Acties

- We bieden de online training 'Contact met transgender personen in de publieke dienstverlening' aan medewerkers met veel klantcontact aan. Baliemedewerkers, consultants en boa's volgen de training in ieder geval.
- In interne trainingen over het opstellen van een inclusieve recruitmentprocedure en microagressie / grensoverschrijdend gedrag is er aandacht voor het thema LHBTIQ+.
- De werkgroep inclusie neemt het thema LHBTIQ+ mee in haar plannen.

Ontwikkelpunten

- We onderzoeken de mogelijkheid om onze formulieren inclusiever te maken. Denk aan het verbreden van de aanhefopties in formulieren en het elimineren van onnodige geslachtsregistratie.
- We zetten stappen om ons personeelsbeleid inclusiever te maken. Hierbij hebben we aandacht voor het thema LHBTIQ+.
- We onderzoeken hoe we onze communicatie inclusiever kunnen maken, met aandacht voor genderneutraal communiceren. Waar mogelijk introduceren we een genderneutrale aanhef in onze brieven en digitale berichten aan inwoners over onze diensten.
- We onderzoeken de mogelijkheid om het thema LHBTIQ+ mee te nemen in relevante subsidies en aanbestedingen binnen het Sociaal Domein.
- We onderzoeken de mogelijkheid om één of meerdere genderneutrale toilet(ten) te realiseren in het gemeentekantoor.

Financiën

In 2022 is er incidenteel € 5.000,- vrijgemaakt als startbudget voor het thema LHBTIQ+. Dit bedrag is niet volledig uitgegeven, aangezien dit jaar met name in het teken stond van planvorming. Ook hebben bepaalde acties die wij in gedachten hadden voor externe partners niet kunnen plaatsvinden. In 2023 en 2024 maken wij een soortgelijk bedrag vrij voor het thema LHBTIQ+ (zie onderstaand schema).

	2023	2024
Investering Gemeente	€ 5.000,-	€ 5.000,-

Afhankelijk van de gesprekken met onze partners kan het zo zijn dat we iets meer of iets minder financiële middelen inzetten voor het thema LHBTIQ+ in 2023 en 2024. We hebben onze partners tenslotte nodig om stappen te kunnen zetten en ondersteunen acties en ontwikkelingen die aansluiten bij hun behoeften. In algemene zin verwachten we het budget voornamelijk in te zetten voor acties gericht op bewustwording bij externe partners, zoals bijeenkomsten of voorlichtingen, en zichtbaarheid. Een groot deel van de acties in het Regenboogactieplan vergt geen financiële investering.

Verdere concretisering en evaluatie

In 2023 en 2024 komen we minimaal twee keer per jaar bij elkaar met de inwoners die betrokken zijn geweest bij het opstellen van het Regenboogactieplan. Samen met hen en onze partners concretiseren we het actieplan steeds verder. Juist die ontwikkeling mét onze partners en de doelgroep is van belang om te bouwen aan draagvlak voor acties rondom dit onderwerp. Ook zoeken we naar andere manieren om meer zicht te krijgen op wat er lokaal speelt en nodig is, bijvoorbeeld door gebruik te maken van een vragenlijst.

In Q4 2024 evalueren we de uitgevoerde activiteiten en behaalde resultaten in een beknopte voortgangsrapportage. Deze rapportage delen we ter kennisneming met het college en de raad.

Bijlage 1

Acties in 2022

In 2022 hebben we vooral ingezet op het verkennen van wat er speelt in de gemeente en het bepalen van de thema's die prioriteit hebben. Daarnaast hebben we onder andere de volgende stappen gezet:

1. Zichtbaarheid
 - We breidden de informatie over het thema LHBTIQ+ op de gemeentelijke website uit.
 - We introduceerden een pagina met informatie over het wijzigen van de geslachtsregistratie.
 - We hesen de Regenboogvlag op 17 mei (IDAHOBIT) en 11 oktober (Coming Out Day). Hier communiceerden we over via social media. Op Coming Out Day boden we ook Regenboogchocolade aan in de publiekshal om te zorgen voor extra zichtbaarheid.
 - We besteedden aandacht aan de viering van Paarse Vrijdag op middelbare scholen.
2. Onderwijs
 - We gingen in gesprek met middelbare schooldocenten over het thema LHBTIQ+ en deelden informatie over het thema.
 - We verspreidden informatie over een congres over gender en seksuele diversiteit onder de basisscholen.
3. Veiligheid
 - We gingen in gesprek met de politie over het thema LHBTIQ+ en over de discriminatiecijfers verbonden aan de factor 'seksuele gerichtheid'. Ook spraken we specifiek een agent van Roze in Blauw.
 - We bepaalden een voorlopige structuur voor het jaarlijks bespreken van de discriminatiecijfers, waaronder de cijfers verbonden aan de factor 'seksuele gerichtheid'.
4. Sport
 - We namen een vraag over het thema LHBTIQ+ op in de Verenigingsmonitor.
5. Bewustwording
 - Op Coming Out Day waren we aanwezig bij de weekstart van TIM Stichtse Vecht om het thema LHBTIQ+ te bespreken. Naar aanleiding van de weekstart hebben wij een aantal bronnen over het thema gedeeld, zoals de sociale kaart van het COC en handreikingen van Movisie.
6. Gemeentelijke organisatie
 - We namen het thema LHBTIQ+ mee in de opdracht voor interne trainingen rondom het opstellen van een inclusieve recruitmentprocedure en microagressie / grensoverschrijdend gedrag.
 - De werkgroep inclusie deelde op 17 mei (IDAHOBIT) intern een gezamenlijke foto bij de Regenboogvlag.

Acties zonder concreet resultaat

Een aantal acties in 2022 heeft niet (direct) geleid tot een concreet resultaat. Deze acties zijn hieronder weergegeven.

- We boden de bibliotheek aan om bij te dragen aan het LHBTIQ+ aanbod.
- We benaderden middelbare scholen met het aanbod om een congres over het thema LHBTIQ+ te organiseren en hen te ondersteunen bij het verdiepen van hun aanpak van het thema LHBTIQ+.
- We boden een bezoek van Roze50+ aan de woonzorgcentra in Stichtse Vecht aan.